

Sygn. akt I ACa 660/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 marca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Jarosław Marek Kamiński (spr.)
Sędziowie	:	SA Bogusław Suter SA Dariusz Małkiński
Protokolant	:	Łukasz Patejuk

po rozpoznaniu w dniu 15 marca 2017 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa(...) **w G.**

przeciwko **M. R.**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku

z dnia 25 maja 2016 r. sygn. akt VII GC 123/16

I. oddala apelację;

II. przyznaje na rzecz kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego radcy prawnego M. S. wynagrodzenie w kwocie (...) (sześć tysięcy sześćset czterdzieści dwa) zł, uwzględniające stawkę podatku VAT, za reprezentowanie pozwanego w postępowaniu odwoławczym i nakazuje jego wypłatę tymczasowo ze Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Białymstoku;

III. nakazuje ściągnąć od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Białymstoku kwotę (...) (sześć tysięcy sześćset czterdzieści dwa) zł tytułem wydatków poniesionych tymczasowo w postępowaniu odwoławczym przez Skarb Państwa.

(...)

UZASADNIENIE

Powód (...). w G. domagał się zasądzenia od pozwanego M. R. kwoty 78.275,89 zł wraz z odsetkami umownymi od kwoty 77.405,50 zł od dnia 13 lipca 2015 r. do dnia zapłaty. Ponadto wniósł o ustanowienie pozwanemu M. R., prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą (...) M. R., którego miejsce pobytu nie jest znane, kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu oraz zwrot kosztów procesu od pozwanego.

Uzasadniając żądanie pozwu podał, iż pozwany posiada wobec niego wymagalne zobowiązanie z tytułu niespłaconego limitu zadłużenia, powstałego na podstawie Aneksu z dnia 6 października 2010 r. „Postanowienia szczegółowe dotyczące karty obciążeniowej (...) do Umowy Kompleksowej Pakietu Harmonium z dnia 23 października 2008 r.” Wobec braku spłaty limitu, w dniu 11 sierpnia 2014 r. skierował do pozwanego wezwanie do zapłaty. Następnie wystawił wyciąg z ksiąg banku na łączną kwotę 78.275,89 zł. Jako dzień wymagalności roszczenia powód wskazał dzień 4 kwietnia 2013 r.

Pozwany, reprezentowany przez kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu, wniósł o oddalenie powództwa w całości, podnosząc zarzut przedawnienia roszczenia i powołując się na art. 6 ustawy z dnia 12 września 2002 r. o elektronicznych instrumentach płatniczych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1232) w zw. z art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 12 lipca 2013 r. o zmianie ustawy o usługach płatniczych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r., poz. 1036). Podniósł także zarzut nieudowodnienia roszczeń powoda, argumentując, iż powód załączył do pozwu kopie dokumentów poświadczonych przez pracownika banku, które nie mogą stanowić dowodu, a załączenie kopii poświadczonych za zgodność z oryginałem przez adwokata dopiero w piśmie przygotowawczym jest dalece spóźnione.

Sąd Okręgowy w Białymstoku wyrokiem z dnia 25 maja 2016 r. oddalił powództwo oraz przyznał na rzecz kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego wynagrodzenie w kwocie 4.428,00 zł i nakazał jego wypłatę z zaliczki uiszczonej przez powoda.

Z ustaleń tego Sądu wynika, że w dniu 23 października 2008 r. powód zawarł z pozwanym Umowę Kompleksową Pakietu Harmonium, w którego skład wchodziło szereg produktów i usług. Następnie, w dniu 6 października 2010 r. strony zawarły Aneks do wymienionej umowy – „Postanowienia szczegółowe dotyczące karty obciążeniowej (...), na podstawie którego wydano pozwanemu kartę płatniczą obciążeniową z limitem wydatków 53 000 zł.

Wobec braku spłaty limitu zadłużenia, powstałego w związku z korzystaniem z tej karty, powód skierował do pozwanego wezwanie do zapłaty. Następnie wystawił wyciąg z ksiąg banku na łączną kwotę 78.275,89 zł.

W ocenie Sądu, zarzut przedawnienia roszczenia dochodzonego pozvem zasługiwał na uwzględnienie. Powód bowiem dochodził należności z tytułu niespłaconego limitu zadłużenia, powstałego na podstawie aneksu z dnia 6 października 2010 r., co wyraźnie zaznaczył w pozwie. Limit ten związany był z użytkowaniem karty płatniczej, a więc elektronicznego instrumentu płatniczego. W istocie zatem powód dochodził roszczenia z tytułu umowy o elektroniczny instrument płatniczy, o którym mowa w art. 6 ustawy o elektronicznych instrumentach płatniczych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1232). Zgodnie z art. 6 ww. ustawy roszczenia z tego tytułu przedawniają się z upływem 2 lat. Faktem, jest iż ustawa ta została uchylona przez ustawę z dnia 12 lipca 2013 r. o zmianie ustawy o usługach płatniczych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r., poz. 1036), jednakże zgodnie z dyspozycją art. 26 ust. 1 tej ustawy do przedawnionych roszczeń z tytułu umów o elektroniczny instrument płatniczy, powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy i nieprzedawnionych do tego czasu, stosuje się przepisy dotychczasowe. W związku z tym Sąd stanął na stanowisku, że termin przedawnienia upłynął, bowiem sam powód w pozwie jako datę wymagalności wskazał 4 kwietnia 2013 r., pozew zaś wniesiony został w dniu 16 lipca 2015 r. Wskazał przy tym, że powód rozpoczął naliczanie odsetek umownych od kwoty 53.263,51 zł już od dnia 28 stycznia 2013 r., jednocześnie wskazując datę wymagalności na dzień 4 kwietnia 2013 r. i nie wyjaśniając skąd ta data. Niemniej jednak przy przyjęciu za datę wymagalności dnia 28 stycznia 2013 r., do czego przychylił się Sąd orzekający w sprawie, roszczenie tym bardziej jest przedawnione. Niewątpliwie bowiem zadłużenie w ramach limitu związanego z użytkowaniem karty płatniczej jest roszczeniem z tytułu umowy o elektroniczny instrument płatniczy, o którym mowa w art. 6 ustawy o elektronicznych instrumentach płatniczych.

Niezależnie od zarzutu przedawnienia, Sąd podzielił argumentację pozwanego, że powód nie wykazał przy tym należycie, zgodnie z art. 6 k.c., art. 217 § 2 k.p.c. i art. 232 k.p.c. swego roszczenia zarówno co do zasady, jak i wysokości. Załączone do pozwu i zakwestionowane przez stronę pozwaną dokumenty są na gruncie k.p.c. kserokopiami nie mającymi waloru dowodowego, bowiem zostały poświadczane za zgodność z oryginałem przez osobę nie mającą do tego umocowania prawnego.

O kosztach procesu, na które składało się wynagrodzenie dla kuratora pozwanego, Sąd rozstrzygnął na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 listopada 2013 r. w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej (Dz. U. z 2013 r., poz. 1476) w zw. z § 6 pkt. 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. 2013 r. poz. 490 j.t.).

Powód zaskarżył powyższy wyrok apelacją w całości i zarzucił mu:

1. naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, tj.:

a) art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 245 k.p.c. oraz z art. 339 § 1 i 2 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny materiału dowodowego i dokonanie błędnych lub niepełnych ustaleń faktycznych, mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, w szczególności poprzez stwierdzenie, iż pomimo przedłożonych dokumentów powód nie udowodnił istnienia roszczenia;

b) art. 87 § 1 k.p.c. poprzez przyjęcie, iż powód w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, był reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wobec czego z uwagi na zaniechania dowodowe, które w ocenie Sądu leżały po stronie powoda, należało oddalić powództwo, podczas gdy powód na etapie składania pozwu reprezentowany był przez pracownika powoda na podstawie pełnomocnictwa procesowego, nie zaś przez profesjonalnego pełnomocnika, o jakim mowa w art. 87 § 1 k.p.c. (dopiero później - na etapie składania repliki na odpowiedź na pozew).

c) art. 6 k.p.c. w związku z art. 217 § 2 k.p.c. poprzez pominięcie przez Sąd I instancji twierdzeń i dowodów wskazanych przez powoda w piśmie z dnia 16.05.2016 r i uznanie ich za spóźnione, podczas gdy powód dopiero na tym etapie postępowania reprezentowany był przez profesjonalnego pełnomocnika, który mógł w sposób prawidłowy poświadczyć za zgodność z oryginałem załączone dokumenty.

2. naruszenie przepisów prawa materialnego, polegające na:

a) niewłaściwym zastosowaniu w stanie faktycznym sprawy art. 6 ustawy z dnia 12 września 2002 r. o elektronicznych instrumentach płatniczych (tekst pierwotny: Dz. U. 2002 r. Nr 169 poz. 1385, (tekst jednolity: Dz. U. 2012 r. poz. 1232 - dalej zwana u.e.i.p.) - zamiast art. 118 k.c. - poprzez uznanie, iż stosunek prawny istniejący między stronami postępowania na podstawie zawartej w dniu 23 października 2008 r umowie kompleksowej pakietu harmonium, na podstawie której pozwany uzyskał kartę płatniczą z limitem, podlega reżimowi prawnemu ww. ustawy, podczas gdy istniejący stosunek prawny winien być oceniany jako zobowiązanie kredytowe;

b) niezastosowaniu art. 118 k.c. określającego trzyletni termin przedawnienia dla roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, w tym wynikających z czynności bankowych o charakterze kredytowym.

Mając na uwadze powyższe, wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 78.275,89 zł wraz z odsetkami umownymi karnymi od kwoty 77.405,50 od dnia 13.07.2015 r do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powoda nie jest uzasadniona.

W rozpoznawanej sprawie rozważenia wymagały w pierwszej kolejności zarzuty naruszenia prawa materialnego, dotyczące przedawnienia dochodzonego roszczenia, sprowadzające się do argumentacji, że znajduje w niej zastosowanie trzyletni termin przedawnienia, przewidziany w art. 118 k.c., a nie, jak przyjął to Sąd Okręgowy, dwuletni termin przedawnienia, wynikający z art. 6 ustawy z dnia 12 września o elektronicznych instrumentach płatniczych (Dz.U. Nr 169, poz. 1385 z późn. zm. - dalej u.e.i.p.). W przypadku bowiem podtrzymania w tym przedmiocie stanowiska Sądu Okręgowego, rozpoznanie podniesionych w apelacji zarzutów naruszenia przepisów postępowania stanie się bezprzedmiotowe.

Kwestionując zastosowanie w niniejszej sprawie art. 6 u.e.i.p., powód wywodził, że odnosi się on wyłącznie do roszczeń z tytułu umowy o elektroniczny instrument płatniczy. Od powyższych roszczeń odróżnić należy roszczenia z tytułu kredytu udzielonego przy pomocy karty kredytowej. Według powoda, wykładnia językowa art. 6 u.e.i.p. prowadzi do wniosku, iż dwuletni termin przedawnienia dotyczy takich roszczeń, jak opłata z tytułu korzystania z karty, opłata za wydanie karty, ubezpieczenie karty na wypadek kradzieży lub zagubienia i inne ściśle związane z elektronicznym instrumentem płatniczym. Zdaniem powoda, nie można jednak stosować wykładni rozszerzającej, która wiązałaby się z uznaniem kredytu udzielonego w ramach umowy o limit debetowy jako zobowiązania przedawniającego się w terminie dwóch lat od dnia wymagalności, ponieważ są to dwie odrębne instytucje prawne. Należy odrębnie traktować wydanie elektronicznego instrumentu płatniczego w postaci karty kredytowej od umowy o udzielenie limitu kredytowego. Roszczenie o kredyt udzielony przez Bank przedawnia się natomiast po upływie trzech lat od dnia wymagalności.

W rozpoznawanej sprawie należy mieć na uwadze, że wiążąca strony Umowa Kompleksowa Pakietu Harmonium wraz z Aneksem dotyczącym wydania pozwanemu karty obciążeniowej zawierała w istocie rzeczy połączenie różnych rodzajowo umów nazwanych (umowy rachunku bankowego, umowy o kartę płatniczą) oraz specyficznych usług bankowych (system bankowości internetowej, usługi (...), limit debetowy). Z tych przyczyn ustalenie terminu przedawnienia zobowiązania wymaga zbadania, na czym dokładnie polega świadczenie strony dochodzone w sprawie, a inaczej mówiąc, w której z umów nazwanych lub usług ma swoje źródło roszczenie poddane osądowi Sądu.

Nie budzi przy tym wątpliwości, że karta płatnicza wydana pozwanemu stanowiła elektroniczny instrument płatniczy w rozumieniu powołanej ustawy z dnia 12 września 2002 r., co zresztą strony umowy przewidziały w § 5 ust. 11 aneksu, w którym zastrzegły, że znajdzie ona zastosowanie w sprawach w nim nie uregulowanych.

Ustawową definicję umowy o kartę płatniczą zawiera art. 14 ust. 1 u.e.i.p., który (w brzmieniu obowiązującym w dniu podpisania aneksu) stanowił, iż przez umowę o kartę płatniczą wydawca karty płatniczej zobowiązuje się wobec posiadacza karty płatniczej do rozliczenia operacji dokonanych przy użyciu karty płatniczej, a posiadacz zobowiązuje się do zapłaty kwot operacji wraz z należnymi wydawcy kwotami opłat i prowizji lub do spłaty swoich zobowiązań na rachunek wskazany przez wydawcę.

Wbrew zatem stanowisku powoda, z umowy o kartę płatniczą nie wynikają tylko świadczenia posiadacza karty polegające na opłatach z tytułu: wydania karty, korzystania z niej i jej ubezpieczenia, ale przede wszystkim obowiązek zapłaty kwot operacji bądź spłaty swoich zobowiązań z tego tytułu.

Dochodzone w niniejszej sprawie roszczenie z tytułu niespłaconego limitu zadłużenia, dotyczy - w ocenie Sądu Apelacyjnego - właśnie spłaty zobowiązań posiadacza, powstałych w wyniku operacji dokonanych przy użyciu karty płatniczej. Skoro zatem roszczenie powoda wynika z umowy o wydanie karty płatniczej, logicznym wydaje się wniosek, że znajduje do niego zastosowanie dwuletni termin przedawnienia, przewidziany w art. 6 u.e.i.p., zgodnie z którym roszczenia z tytułu umowy o elektroniczny instrument płatniczy przedawniają się z upływem 2 lat. Omawiany przepis stanowi wyjątek od ogólnej reguły określającej terminy przedawnienia w prawie cywilnym i znajduje zastosowanie tylko do roszczeń z tytułu umowy o elektroniczny instrument płatniczy pomiędzy wydawcą a jego posiadaczem. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, termin przedawnienia, o którym wyżej mowa, odnosi się do wszystkich roszczeń

wynikających z umowy o elektroniczny instrument płatniczy pomiędzy wymienionymi podmiotami, w tym roszczenia wydawcy o spłatę zadłużenia.

Należy przy tym zauważyć, że z uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 2008 r. wydanego w sprawie I CSK 243/08, (OSNC 2010/1/16) wynika, że zastosowanie dwuletniego terminu przedawnienia z art. 6 u.e.i.p. do roszczenia o zapłatę zadłużenia na karcie kredytowej nie budziło wątpliwości tego Sądu; sporna była natomiast w tej sprawie data rozpoczęcia biegu terminu przedawnienia.

Mając powyższe na względzie, Sąd Apelacyjny oddalił apelację na mocy art. 385 k.p.c.

Wysokość wynagrodzenia kuratora określono na podstawie § 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 listopada 2013 r. w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej (Dz. U. z 2013 r., poz. 1476) w zw. z § 2 pkt. 6 i § 10 pkt. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1804). O nieuiszczonych kosztach sądowych orzeczono zgodnie z regułą art. 113 u.k.s.c.

(...)